

T.C.
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
(Mükellef Hizmetleri Katma Değer Vergisi Grup Müdürlüğü)

Sayı : 39044742-KDV GENEL-1967

25.06.2012

Konu : İstisna Kapsamında alınan aracın pert olması durumunda alınan tazminat ve yeniden araç alımının KDV ve ÖTV karşısındaki durumu

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, ...Türkiye Şubesi ile "... Programı" çerçevesinde imzaladığınız ...numaralı ve ...bedelli hibe Sözleşmesine göre satın alınan ve trafik kazası sonucu kullanılamaz hale gelen ...marka 4x4 taşıtın pert işlemi nedeniyle sigorta şirketinden alınacak tazminat bedeli ve satın alınması düşünülen araçlara ilişkin ÖTV ve KDV'nin durumu sorulmaktadır.

3065 sayılı KDV Kanununun 1/1 inci maddesine göre Türkiye'de ticari, sınaî, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler KDV'ye tabi bulunmaktadır.

Aynı Kanunun 2 nci maddesinde, teslimin bir mal üzerindeki tasarruf etme hakkının malik veya onun adına hareket edenlerce, alıcıya veya adına hareket edenlere devredilmesi olduğu hüküm altına alınmış; 4 üncü maddesinde de, hizmetin, bir şeyi yapmak, işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, bir şeyi yapmamayı taahhüt etmek gibi şekillerde gerçekleştirilebileceği belirtilmiştir.

Kanunun 10/a maddesi hükmüne göre, vergiyi doğuran olay, malın teslimi veya hizmetin yapılmasıyla meydana gelmektedir. Malın tesliminden veya hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi halinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesiyle de vergiyi doğuran olayın meydana geleceği, Kanunun 10/b maddesiyle hükme bağlanmıştır.

Kanunun 19/2 maddesinde, uluslararası anlaşma hükümlerinin saklı olduğu belirtilmektedir. Buna göre, TBMM tarafından onaylanan uluslararası anlaşmalardaki vergi muafiyet hükümleri KDV uygulamasında da geçerli bulunmaktadır.

Kanunun 20 nci maddesinde ise, teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu hükme bağlanmıştır. Buna göre, bedel deyimi malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veya bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler dolayısıyla her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade etmektedir.

Diğer taraftan, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 1/1-b maddesinde bu Kanuna ekli (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tabi olanların ilk iktisabının bir

defaya mahsus olmak üzere özel tüketim vergisine tabi olduğu hükme bağlanmıştır.

Kanunun 10/1 inci maddesi ile özel tüketim vergisine ilişkin istisna ve muafiyetlerin ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceği, diğer Kanunlarda yer alan istisna veya muafiyet hükümlerinin bu vergi bakımından geçersiz olduğu ancak bu uygulamada uluslararası anlaşma hükümlerinin saklı kalacağı hüküm altına alınmıştır.

Bahsedilen konuya ilişkin olarak yukarıda yapılan iç mevzuat hükümleri yanı sıra 4585 sayılı Kanun ile onaylanması uygun bulunan “Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasında Petrolün Azerbaycan Cumhuriyeti, Gürcistan ve Türkiye Cumhuriyeti Ülkeleri Üzerinden, Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Boru Hattı Yoluyla Taşınmasına İlişkin Anlaşma” (Hükümetlerarası Anlaşma) ve eki olan Türkiye ile MEP İştirakçileri arasındaki Ev Sahibi Hükümet Anlaşması’nın 9.3.(iii) ve 9.8 inci maddelerinde vergi bağımsızlığı ile ilgili hükümler de bulunmaktadır.

Ev Sahibi Hükümet Anlaşması’nın 9.3.(iii) maddesinde İlk Kademe ve İkinci Kademe Alt Müteahhitlerin bu maddede belirtilen koşulların sağlanması halinde üzerlerine herhangi bir vergi konulamayacağı ve bunlara yapılan ödemeler üzerinden vergi tevkifatı yapılamayacağı belirtilmiştir.

Aynı Anlaşma’nın 9.8 inci maddesinde ise KDV ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir. Anılan madde uyarınca MEP Faaliyetlerine ilişkin olarak MEP İştirakçilerinin her biri, İnşaat Müteahhidi, İşletme Şirketi ve Taşıtıcı tarafından sağlanan mal, hizmet, iş ve teknoloji teslim ve ifaları KDV’ye tabi olmadığı gibi, bunlara ve İlk Kademe Alt Müteahhide yapılan mal, hizmet, iş ve teknoloji teslim ve ifaları da KDV’ye tabi bulunmamaktadır.

Ayrıca, 23.07.2003 tarihinde yayımlanan 1 Seri No’lu “İkili ve Çok Taraflı Anlaşmalar İç Genelgesi” ile Bakü- Tiflis-Ceyhan Projesi ile ilgili faaliyetlere ilişkin olarak proje kapsamında faaliyet gösterenlerin %0 oranlı KDV muafiyetinden yararlanacakları, muafiyetin uygulanabilmesi için mükellefin Bakanlığa yapacağı başvuru üzerine kendilerine tayin edilen özelgenin bir örneğinin bağlı bulundukları vergi dairesine tevdiine müteakip vergi dairesi tarafından örneği genelge ekinde yer alan sertifikanın kendilerine verileceği açıklanmıştır.

Buna göre, Petrolün Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Boru Hattı Yoluyla Taşınmasına İlişkin Anlaşma kapsamında KDV ve ÖTV istisnasından faydalanarak satın alınan aracın kullanılmaz hale gelmesi sonucu sigorta şirketinden alacağınız tazminat bedeli bir teslim veya hizmet karşılığı olmadığından KDV ve özel tüketim vergisinin konusuna girmediği için ÖTV hesaplanmayacaktır.

Bilindiği üzere, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 15/2-a maddesinde, Kanuna ekli (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tabi mallardan, veraset yoluyla intikalleri hariç ilk iktisabında istisna uygulananların istisnadan yararlananlar dışındakilerce iktisabında, ilk iktisabındaki matrah esas alınarak adına kayıt ve tescil işlemi yapılandı, kayıt ve tescili tarihinde geçerli olan oran üzerinden, bu tarihte ÖTV alınacağı hükme bağlanmıştır.

Bu durumda, anılan Anlaşma çerçevesinde ÖTV istisnasından yararlanılmak suretiyle ilk iktisabı yapılan söz konusu araçların hurdaya ayrılarak trafikten çekilmesi halinde araç vasfını yitirmesi söz konusu olacağından, hurdaya ayrılan aracın el değiştirmesi halinde yukarıda bahsi geçen Kanunun 15/2-a maddesi uygulanmayacaktır.

Diğer taraftan, KDV Kanununun 17/4-g maddesinde, metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt, cam hurda ve atıklarının teslimi istisna kapsamına alınmıştır. Buna göre, Şirketinize ait

aracın hurda olarak teslimi halinde söz konusu madde kapsamında KDV'den istisna tutulması mümkündür.

Ancak kaza yapan aracın hurdaya ayrılmaksızın trafikten çekilmesi, bu haliyle veya tamir edilerek sigorta şirketine veya diğer bir kişi veya kuruluşa devredilmesi halinde, aracı iktisap eden kişi veya kuruluş tarafından ÖTV Kanununun 15/2-a maddesi uyarınca ilk iktisaptaki matrah, devir tarihindeki oran üzerinden ÖTV beyan edilip ödenmesi gerekmektedir. Aynı şekilde, Proje kapsamında KDV'siz satın alınan aracın hurdaya ayrılmaksızın trafikten çekilerek sigorta şirketine veya üçüncü kişilere devri durumunda ayrıca KDV doğacağı tabiidir.

Öte yandan, vakfınıza ait iktisadi işletmenin tarafınıza verilen KDV İstisna Belgeleri'nde belirtilen sürede satın alacağı araçlara ilişkin olarak, araçların münhasıran Proje Faaliyetleri kapsamında kullanılacak olması ve bunun Proje açısından zorunlu ve gerekli olduğunun İlk Kademe Alt Müteahhit olan Derneğinizce ve MEP İştirakçisi ...Türkiye Şubesi tarafından taahhüt edilmesi ve Proje Faaliyetleri çerçevesinde gerek yurt dışından gerekse yurt içinden satın alınan araçların tescil işlemleri sırasında "Petrolün Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Boru Hattı Yoluyla Taşınmasına İlişkin Anlaşma kapsamında satın alınan bu araçlar anılan Anlaşmanın 9.3. (iii) maddesi uyarınca özel tüketim vergisi ödenmeksizin tescil edilmiştir." ibaresinin yer alması halinde KDV ve ÖTV istisnalarından yararlanılması mümkün bulunmaktadır.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.